

MITÄ KUULUU SUOMEN NUORET?

**Unelma draaman keinoin toimivasta yrityksestä
lapsille ja nuorille**

Esittävä taide
Opinnäytetyö
27.11.2009

Katja Ranta-Penttilä

Koulutusohjelma Esittävän taiteen koulutusohjelma		Suuntautumisvaihtoehto	
Tekijä Katja Ranta-Penttilä			
Työn nimi Mitä kuuluu Suomen nuoriso? Unelma draaman keinoin toimivasta yrityksestä lapsille ja nuorille			
Työn ohjaaja/ohjaajat Päivi Ketonen			
Työn laji Opinnäytetyö	Aika 27.11.2009	Numeroidut sivut + liitteiden sivut 33	
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia kuinka lapset ja nuoret voivat nyky-yhteiskunnassamme 2009, sekä selventää yrityssuunnitelmaa, jonka tavoitteena olisi ehkäistä lasten ja nuorten pahoinvointia. Yrityksellä olisi tarkoitus myös kanavoida lasten ja nuorten energia muuhun, kuin väkivallan suuntaan.</p> <p>Pohjana yrityssuunnitelmalle on kokemus tarinateatteri ryhmäläisenä olost, sekä muutamassa teatteri –ja sirkushankkeessa työskentelystä, joista kaikista löytyi helposti teatterin ja sirkuksen terapeuttisuuden mahdollisuudet. Työssä esitellään nämä kaksi projektia, jotka selventävät tarkemmin mitä terapeuttisuudella sirkuksen ja teatterin kautta todella haetaan.</p> <p>Tutkimusaineisto kertyi alan kirjallisuudesta, uutisoidusta materiaalista, sekä ammattilaisen haastattelusta, jonka erikoisalaa on lasten ja nuorten psykiatrinen kuntoutus.</p> <p>Aineistosta piirtyi esiin lasten ja nuorten yhä kasvava tarve saada apua individualistisessa yhteiskunnassamme. Kiire ja yksilökeskeisyys nakertavat lapsilta ja nuorilta aikaa ja huomiota pois huomaamattamme ja näin he toimivat yhteiskunnan normeja vastaan, käyttäen väkivaltaa ratkaisemaan pahaa oloaan. Tietoa ja tilastoja lasten, sekä nuorten pahoinvoinnista on helposti löydettävissä, mutta harva on valmis nostamaan tietoja kaikkien nähtäville. Työssä pureudutaan suoralla kädellä siihen mitä nyt, Suomessa 2009 on oikeasti tapahtumassa nuorisollemme.</p> <p>Työllä selvennettiin myös toimintatavat ja konkretisoitiin pohja myöhemmin käynnistyvään yritykseen. Työ olisi tarkoitus jakaa mahdollisille yrityksen rahoittajille, sekä ammatti osaajille, sillä toimintaan tarvitaan tukea niin rahallisesti, kuin ammatillisestikin. Työllä halutaan kirkastaa ajatus, millä toimintatavoilla on mahdollisuus parantaa ainakin muutaman lapsen ja nuoren elämänlaatua.</p>			
Teos/Esitys/Produktio			
Säilytyspaikka			
Avainsanat didaktiikka, soveltava teatteri, draama, sirkus, yritys, eheyttävä, ennaltaehkäisy			

Degree Programme in Performing arts		Specialisation
Author Katja Ranta-Penttilä		
Title How Are the Young People in Finland?		
Tutor(s) Päivi Ketonen		
Type of Work Bachelor 's Thesis	Date 27 November 2009	Number of pages + appendices 33
<p>The purpose of this research was to study and explore how children and young people are feeling in our society currently in 2009. In addition, a further aim was to clarify the plan about the future company, which would aim at preventing the problems children and youngsters are facing. The purpose for the company is also to direct the energy young people have to something else than in violence.</p> <p>The foundation for the research plan was to experience the possibilities of both the therapeutic theatre and circus. Two projects are introduced, which clarify the aims of theatre and circus when they are used on a more intense therapeutic level than theatre and circus used separately on a therapeutic level.</p> <p>The research material was collected from the literature of the field, newspaper material and by interviewing professionals in the field of children 's psychiatry. The need for help experienced by the children and the young people in the individualistic society stands out clearly from the research material. Rush and individuality are consuming our time, which could be used to focus on our children and youngsters. Because of these circumstances children and young people are using violence to solve their problems. There is lots of information available concerning how bad children and young people are feeling now but not so many people are ready to present this material. The present thesis is providing information concerning what is really happening for our children now in Finland in 2009.</p> <p>The present thesis also clarifies the work methods that are applicable and, therefore, provide good basics for establishing a future company in the field. The present thesis will be distributed for future financiers that are interested in investing for the company.</p>		
Work / Performance / Project		
Place of Storage		
Keywords social circus, didactics, applied drama, company, youngsters		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI YHTEISKUNNASSAMME	7
2.1	Kehityspsykologia	11
2.2	Kasvatusnäkemykseni ja didaktiikkani	14
3	HAAVEENA YRITYS	16
3.1	Tuotteet ja palvelut	19
3.1.1	YDIN- Hanke	24
3.1.2	Sosiaalinen sirkus	28
3.2	Asiakkaat.....	29
3.3	Liiketoiminta –ja markkinointisuunnitelma	30
4	YHTEENVETO.....	33
	LÄHTEET:.....	35

1 JOHDANTO

Haluan tuoda työssäni julki suurimman haaveeni, joka on kulkenut mukani niin kauan kuin olen teatteria tehnyt. Se on ollut pienenä siemenenä aivoissani jo vuosia, mutta nyt uskaltaudun laittamaan sen paperille, myös kannustaakseni muita toteuttamaan hurjimmatkin haaveet ammatissaan.

Kaikki alkoi siitä, kun olin juoksemassa toista kertaa poliisikoulun pääsykokeissa kuntoisesti osuutta. Juostessani mietin, voinko olla samaa mieltä tämän yhteiskunnan normeista, onko minulla nöyryyttä kumarrella poliisina lakeja, joihin en itse täysin usko ja kuvittelenko saavani tarpeeksi hyvää aikaan poliisina? Vastaukseni oli ei. Lopetin juoksemisen ja lähdin odottamaan vastausta teatterikoulusta, jonne onnekseni pääsin. Opiskeltuani muutaman vuoden näyttelijäntyötä, hakeuduin tarkoituksella opiskelemaan teatteri-ilmaisun ohjaajaksi, sillä kaikki mitä koulutuksesta kerrottiin, oli juuri sitä mitä olin hakenutkin;

Teatteri-ilmaisun ohjaaja on monipuolinen draaman ammattilainen. Osaamisen keskiössä ovat teatterityön perustaidot: ohjaaminen, käsikirjoittaminen ja esiintyminen sekä niiden soveltaminen taiteellisena toimijana erilaisissa toimintaympäristöissä. Koulutus antaa perusvalmiudet teatterityön tekemisestä tuotannollisesta taiteelliseen työhön. Osaamisessa keskeistä on eri esitysmuotojen käytännön tuntemus ja draaman soveltamisen taidot eri elämän alueilla. Opintojen aikana perehdytään mm. improvisaatioon, tarinateatteriin, forum-teatteriin, draamatyöpajoihin ja esityksellisiin tutkimuksiin sekä tutustutaan esittävän taiteen historiaan ja nykysuuntauksiin.

Teatteri-ilmaisun ohjaaja toimii ohjaus-, opetus- ja taiteellisissa tehtävissä. Hän työskentelee monen eri alan ammattilaisten kanssa yhteistyössä ja valmistaa räätälöidysti draamallisia kokonaisuuksia kunkin ihmisryhmän omiin tarpeisiin valitsemalla teatterityökalupakistaan oikeat välineet kulloiseenkin tilanteeseen. (Metropolia)

Vihdoin olen löytänyt ammatin ja työtavat joiden takana voin seistä. Pitkään haaveilemani yhteistyö sirkuksen parissa on myös osoittautunut mahdolliseksi koulutukseni kautta, koska olen löytänyt tavan soveltaa työmenetelmiäni myös sirkukseen.

Uskon, että teatteri ja sirkus ovat työtapoina jotain, millä voi antaa merkityksiä muillekin ihmisille kuin itselle. Koen, että esittävien taiteiden keinoin voin ennaltaehkäistä monia vallitsevia ongelmia yhteiskunnassamme, erityisesti lasten ja nuorten keskuudessa.

Yhä nuorempien lasten viime aikoina tekemät raakat väkivallan teot, huumeiden ja alkoholin käyttö, mielenterveysongelmat ja niin edelleen viestivät yhteiskunnassamme ja maailmassamme vallitsevasta rakkaudettomuudesta.

Väistämättä herää kysymys, mitä on tapahtunut ja tapahtumassa kasvatustyössä ja kasvatustieteessä.

(Vuorikoski, Törmä & Viskari 2003, 156.)

Olen suuresti huolissani nykyisestä individualismin kaudesta, joka maassamme vallitsee ja tahdon olla mukana saattamassa sen ylivallan hautaan. Haluan kommentoida työvästani myös Suomessa tapahtuneita koulusurmia, jotka eivät olleet minulle suuri yllätys. Teot näyttivät, kuinka paha olla nykypäivän lapsilla ja nuorilla on tässä yhteiskunnassa. Olen vain odottanut koska nämä hirveydet alkavat Suomessa. Lapset eivät saa enää elää lapsuuttaan, hauskanpidon on loputtava ja kaikkien on oltava aikuisia ripille pääsyn jälkeen. Haluan työlläni osoittaa, että pienellä vaivalla saamme tulevaisuudessa elää onnellisten ja tasapainoisten lasten ja nuorten kanssa.

En tiedä mistä haluni auttaa ja vaikuttaa on tullut. Eroan taidekäsitteeni kanssa niin monesta koulutoveristani, että se oli jo vähällä muuttua. Koin olevani vähäpätöisempi omien unelmieni kanssa. Ajattelin etten osaa tehdä todellista taidetta, kun teen sitä "vain" lasten ja nuorten kanssa. Kritisoimatta kuitenkaan mikä on hyvää ja huonoa taidetta, minulla ei ole tarvetta tehdä taidetta "omasta napanöhdästäni", vaan minulla on halu tehdä taidetta lasten ja nuorten ajatuksista ja lähtökohdista. Taiteen aloilla tuntuu mielestäni kytevän ajatusmalli, että parasta taidetta saa ammattilaisten ja oman itsensä käsittelemisen kautta. Itse reflektointi on mielestäni erittäin tärkeää, mutta en halua tuoda sitä jokaisessa projektissani lavalle, vaan haluan kehittää sillä itseäni taiteen tekijänä.

Tämä työ on siis kannanotto nuorten ja lasten pahoinvoinnille yhteiskunnassamme, sekä siitä johdannaisena toimintasuunnitelma suurimmasta haaveestani, joka on ennaltaehkäisevä ja eheyttävä yritys lapsille ja nuorille. Yrityksen toiminta perustuu teatterin ja sirkuksen keinoin tehtäviin työpajoihin ja leireihin. Yritykseni sijaitsisi maalla, lehmi- en, peltojen ja metsien keskellä, joka antaa mahdollisuuden työskennellä intensiivisesti.

Osittain tämän työn tarkoituksena on myös antaa selkeä kuva lasten ja nuorten tilanteesta, sekä yrityksestä ja sen toiminnasta rahoittajille, joille työ tullaan lähettämään, kun yrityksen perustaminen on ajankohtaista. Yrityksen ajatuksena ei ole tuottaa suuria rahallisia voittoja vaan tuottaa tuloksia lasten ja nuorten elämänlaadun parantamisesta.

Soveltavan teatterin työtävät, jotka olen kokenut kouluni aikana erittäin toimiviksi, tulevat olemaan suuressa asemassa yrityksen toiminnassa. Aiemmat koulutukseni urheiluohjaajaksi, kokiksi, baarimestariksi ja klovniksi antavat minulle laajan kokemuksen ihmisten kirjosta ja erilaisuudesta. Teatteri-ilmaisun ohjaajana koen nyt olevani ammattitaitoinen ottamaan vastuuta lapsista ja nuorista, mutta sosiaalisirkuskoulutus ja tarinateatteriohjaaja koulutus, joihin olen jatkamassa valmistuttuani, antavat minulle täydennyksen juuri oikealla tavalla, niin yrityksen kuin ammattitaitoni kannalta.

2 LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI YHTEISKUNNASSAMME

*Lapsen kehto, valtakunnan suurin
siinä nukkuu pieni äärettömyys.
Salaperäinen kehto keinuessaan:
Siinä tuuditellaan tulevaisuus.
Siinä odottavat kapaloissaan
kaikki voimat, kaikki tapahtumat,
kaikki viattomuus, kaikki synnit,
koko mystillinen ihmiselo.*

Uuno Kailas

Tuntuu uskomattomalta miettiä, kuinka näin on päässyt käymään yhteiskunnassamme, että lapsilla ja nuorilla on vain hetki hetkeltä enemmän paha olla. Mielestäni Uuno Kailaan runo kuvaa kauniisti juuri sitä koskematonta ihmislasta, Tabula rasaa- tyhjää taulua, jonka tulisi elää onnellisena ja rakastettuna.

Missä kohtaa sitten tämä viaton lapsi ei olekaan enää niin viaton, mistä tulee lapsen paha olo ja kuka siitä on vastuussa? Emme voi lähteä syyttämään pelkästään vanhempia, mutta emme voi ottaa pois vastuutakaan, joka heillä on.

Yhteiskunta vaatii vastuunkantamista, mutta toimillaan tekee siitä mahdottoman toteuttaa. Yhteiskunnan ajatus normaalielämästä on: Valmistua ajallaan korkeakoulusta, hankkia hyvä työpaikka, mennä naimisiin, saada lapsia, kasvattaa lapsista yhteiskuntakelpoisia ja samalla tehdä töitä kynnet verillä, että saa maksettua asuntolainan. Yhtälö kuulostaa sinänsä hienolta ja toimivalta, mutta kuten olemme jo huomanneet, se ei

toimi. On ihana ajatus hankkia kolme lasta ja samalla tehdä täyspäiväisesti töitä, mutta missä on sen jälkeen parisuhde, ystävät ja oma itse?

Olemme omaksuneet elämänmallin, johon kuuluvat yhtä kasvavat tuloerot ja yksilön oman edun tavoittelu yhteisöllisyyden kustannuksella. Yhteiskunta lienee näyttäytynyt Auviselle massana, joka jättää kärsivät yksilöt oman onnensa nojaan. Kun katsomme Auvisen kasvoja, katsomme peiliin. "Tällaisina meistä on yhteiskuntana tullut, tällaisia nuoria elämäntapamme tuottaa."
(Särkelä 2008, 109–110.)

Johdannossa mainitsemani turhautuminen yhteiskunnan toimintatapoihin on ollut mielessäni jo pitkään. Haluan työlläni viestittää kuinka yksinkertaisella toiminnalla voi saada suuria muutoksia aikaan, ilman eduskunnan kuukausia kestäviä työryhmä esiselvityksiä. Emme tarvitse keskustelua, vaan toimintaa, joka konkretisoituu johonkin millä on merkitystä, ei meille vaan lapsille ja nuorille. Merkitykset tulevat meille varmasti myöhemmin, kun huomaamme, että lapsemme voivat hyvin. Esimerkkinä haluan lainata Jussi Särkelän kirjasta "Koulumurhat" otteen, joka kuvaa mielestäni yhtä yhteiskunnan toimintatapaa tehdä asiat mahdollisimman typerästi, kun kolme viikkoa Jokelan koulusurmien jälkeen oikeusministeri Tuija Brax asetti työryhmän 2007 marraskuussa tutkimaan surmatyötä:

Työryhmään ei nimetty lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä kuten opettajia, kouluterveydenhoitajia, saati heidän ammattijärjestöjensä edustajia. Silmiinpistävä on myös tieteellisen tutkimuksen täydellinen puuttuminen. Ei ainuttakaan sosiologia, filosofia, kansanterveystieteilijää tai pedagogia. Siis tyypillinen virkamies työryhmä. (Särkelä 2008, 32.)

Tämä edellä mainittu työryhmä toimi viisi kuukautta ja pysyivät jatkoaikaa, koska työryhmä ei ehtinyt valmistella samaansa tehtävää ajoissa määräaikaansa. Kaikista kooimisista tilanteesta on, että työryhmä vain valmisteli ehdotuksia tulevaa tutkintalautakuntaa varten, joka sekkin tutkisi asioita vielä pitkään. Liian pitkään.

Samalla viikolla Kauhajoen tapahtumien kanssa eduskunnassa vielä pohdittiin, voitiinko Jokelan ampujan Pekka-Eric Auvisen sähköpostiviestejä tutkia. Kun laukaukset kajahtivat Seinäjoen ammattikorkeakoulussa Kauhajoella, eduskunnassa vasta rustattiin lakia jolla Petäjaniemen tutkijalautakunta olisi päässyt lukemaan Auvisen viestejä – kymmenen kuukautta sen jälkeen kun Jokelan surma oli päässyt tapahtumaan.
(Särkelä 2008, 34.)

Valtioneuvostossa 13. päivänä joulukuuta 2007 on hyväksytty lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma. Kyseessä on Suomen ensimmäinen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma, jollainen annetaan jatkossa joka neljäs vuosi. Mutta missä näemme tuloksia tästä kehittämisohjelmasta, vai olisivatko asiat vielä huonommin ilman sitä? On hienoa, että maamme päättäjät rakentavat paperitasolla tällaisia ajatuksia, mutta missä on pitkäaikainen toiminta lapsille ja nuorille. Kyseessä ei ole täysi välinpitämättömyys vaan asioiden pitkittäminen ja arpominen. Tuntuu, että yhteiskunnassamme reagoi-

daan liian hitaasti. Mielestäni nyt olisi jo korkein aika alkaa toimimaan täydellä varustuksella nuorten ja lasten hyväksi.

Selventääkseni lasten ja nuorten tilannetta vielä kirkkaammin haastattelin Tampereen yliopistollisen sairaalan, lasten traumapsykiatrian yksikön osaston hoitajaa Anna Hemmiä. Lastenpsykiatrian klinikalla asuvat ja siellä käyvät hoidossa 0 – 15 -vuotiaat lapset perheineen. Samassa rakennuksessa sijaitsee Tampereen kaupungin koulutoimen sairaalakoulu, joka antaa opetusta sekä lastenpsykiatrian asiakkaille, että somaattisessa hoidossa oleville lapsille.

Taysin lastenpsykiatrian klinikalla saa alan monipuolisinta hoitoa Suomessa. Avohoitoa annetaan yleis-, pikkulapsipsykiatrian ja lasten neuropsykiatrian poliklinikoilla, lisäksi siellä toimivat lasten oikeuspsykiatrian ja kotisairaanhoidon työryhmät. Sairaanhoidon varten klinikalla on kahdeksanpaikkainen päiväosasto, kolmen perheen perheosasto ja kahdeksan sairaansijaa käsittävä osasto. Toinen osasto otetaan käyttöön ensi syyskuun 2010 alussa.

Haastattelusta käy selvästi ilmi nyky-yhteiskuntamme perheiden tilanne. Yksikkö, missä Hemmi työskentelee, on profiloitunut tutkimaan ja hoitamaan traumatisoituneita lapsia. Lasten psykiatriassa asiakkaiden määrä on jatkuvassa kasvussa. Heidän toimintaansa on tämän vuoksi laajennettu ja henkilöstömäärää lisätty. On hienoa, että resursseja lisätään lasten psykiatrian puolelle, mutta henkilökohtaisesti kokisin myös tärkeänä satsata ennaltaehkäiseviin toimiin, joilla olisi mahdollisesti pidempikantoisia vaikutuksia.

Hemmi kertoi haastattelussa, kuinka koko lasten neuropsykiatrian yksiköstä, jonot ovat pisimmät heillä. Kysyin seuraavaksi mistä hän näkisi tämän johtuvan?

Erilaiset yhteiskunnalliset ilmiöt vaikuttavat lasten ja nuorten hyvinvointiin. Tällä hetkellä puhutaan eniten laman vaikutuksesta perheisiin. Lama tosin voi vaikuttaa myönteisestikin perheiden elämään siten, että vanhemmilla on enemmän aikaa lapsilleen.

Vanhemmuuden riittämättömyys/vähyyys on kuitenkin jatkunut jo pidempään. Tähän saattaa lama-aika ja työttömyys joissakin kodeissa vaikuttavat jopa positiivisesti. Lapset joutuvat nyky-yhteiskunnassa kasvamaan ja pärjäämään liian varhain. Mikäli lapsi joutuu jo pienenä ottamaan aikuisten maailmaan kuuluvaa vastuuta, lisää se turvattomuuden tunteen myötä mm. levottomuutta, pelkoja sekä uhmakkuutta. Toisaalta puhutaan myös curling- vanhemmuudesta, joka tarkoittaa sitä, että lapsen tie aikuisuuteen silotetaan kiiltäväksi. Tässä tapauksessa lapsi tai nuori ei koskaan opi kohtaamaan pettymyksiä tai haasteita elämässään ja sosiaaliset taidot sekä tunne-elämän kehittyminen sen vuoksi vaikeutuvat.

Itse näen laman positiivisen merkityksen perheissä toisaalta taas vähäiseksi, sillä vaikka lisääntynyt työttömyys tuokin vanhemmille aikaa, se samalla syö heidän itsetuntoaan. Epäonnistumisen tunteita kokeva vanhempi ei välttämättä anna parasta mahdol-

lista turvaa lapselle, joka sitä niin kaippaa. Kuten Hemmi kommentoi, vaikutukset ovat täysin perhekohtaisia.

Osastolle pääsy on kohtuullisen nopeaa. Kiireellisyydestä riippuen hoitoon pääsee joko välittömään kriisihoitoon, kriisipaikalle osastolle tai 28 päivän sisällä järjestettävään kiireelliseen hoitoon. Ei- kiireelliseksi luokitellut asiakkaat pääsevät avohoitoon kolmen kuukauden sisällä. Käy tietenkin mielessä, mitä sillä aikaa tapahtuu niin perheissä, kuin lapsen tilanteessa ja kuka ottaa vastuun jos jotain tapahtuu?

Lapsen asioissa järjestetään verkostoneuvottelu mahdollisimman pian lähetteen hyväksymisen jälkeen. Ko. neuvotteluun kutsutaan perheen lisäksi muuta verkostoa, kuten opettaja, perheneuvola, sosiaalityöntekijä. Lapsen jonottaessa osastohoitoon on avohoidon järjestäminen tuona aikana mahdollista mikäli perhe-, tutkimus- tai yksilökäynnit ovat tarkoituksen mukaisia.

Perhetilanteen kartoitus ennen osastojaksoa palvelee sekä lasta että työntekijöitä. Lapselle nimetään yhdyshenkilö ja omahoitaja jo jonotusvaiheessa. Perhe voi olla yhteydessä näihin henkilöihin jo jonotusaikana. Yhteistyötä tehdään jonotusajana myös lastensuojelun, sosiaalitoimen, koulun ja ym. tahojen kanssa.

Hoito lasten traumapsykiatrian yksikössä tuntuu todella suunnitellulta ja ammattitaitoiselta. Ajatus vain siitä, että lapset ja nuoret ovat jo huonossa kunnossa, kun he hakeutuvat hoitoon osastolle, ei tuota minulle iloa, vaikka hoito onkin upeaa. Haluan puuttua jo aikaisemmin asioihin niin, että meidän ei tarvitsisi katsoa liian suuria lukuja lasten jonottaessa hoitoon. Olisi ihanaa katsoa jos osastolle ei tarvitsisi jonottaa, kun potilaiden kasvu kääntyisi laskuun asiakasmäärän vähyyden vuoksi. Tiedän, että nämä ongelmat eivät tule poistumaan koskaan kokonaan, mutta niitä pystytään minimoimaan.

Lopuksi kysyin vielä Hemmiltä hänen mielipidettään yhteiskunnan suhtautumisesta lasten ja nuorten hyvinvointiin. Hän kommentoi seuraavaa:

Lasten ja nuorten mielenterveysongelmat ovat olleet kiitettävästi keskustelunaiheina median eri foorumeissa. kuitenkin pahoinvoivien lasten määrä on niin suuri, että välineitä tarpeeksi varhaiseen puuttumiseen ei aina ole. Kolmannen sektorin henkilöstön kouluttaminen siihen, että he osaisivat havainnoida, puuttua ja hoitaa olisi äärimäisen tärkeää. Sekä hoito-, sosiaali-, että opetuslalla on puutetta sekä resursseista, että rahasta. Nyky-yhteiskunta ei mielestäni vähättele ongelmia, mutta sitä ei myöskään priorisoida riittävästi.

Lasten ja nuorten taiteellisen toiminnan lisääminen tulisi pienentämään jonoja psykiatriseen hoitoon. Se tulisi lisäämään lasten ja nuorten itsetuntoa, varmuutta olla oma itsensä, kommunikaatiota ja sosialisointia muiden lasten ja nuorten kanssa. Hyviä vaikutteita voisi luetella pidempäänkin, mutta paikkansa pitävyydestä kertoo enemmän se, kuinka eri tahot ovat alkaneet herätä, hitaasti, mutta varmasti. Eri tahoilta on mahdollisuus lähteä muutaman kuukauden tai vuoden hankkeisiin nuorten hyväksi. Muun muassa Euroopan Sosiaalirahasto, kaupungit, Lääninhallitukset ja muut suuret organisaa-

tiot ovat heränneet. Hankkeita ja projekteja on alkanut tippua joka suunnasta ja varsinkin esittävien taiteiden alalla kysyntä ohjaajista on kovaa.

Tulen myöhemmin esittelemään muutaman vastaavanlaisen hankkeen, joissa olen itsekin ollut mukana. Itse peräänkuulutan työlläni pysyvyyttä, sekä jatkuvuutta jotka haluaisin mahdollistaa lapsille ja nuorille, koska olen kokenut jo liian monta kertaa sen pettymyksen kuinka tarvetta toiminnalle olisi, mutta rahoitusta ei enää ole saatavilla.

2.1 Kehityopsykologia

Haluan käydä työssäni hieman läpi kehityopsykologiaa, sillä meidän on hyvä ymmärtää lapsen ja nuoren kehitystä, että voimme vaikuttaa siihen positiivisesti.

Taloudellinen lama tai nousukausi niihin liittyvine vaihteluineen joukkotyöttömyydestä vähäisempään työttömyyteen tai koululaitosta koskevat säädökselliset muutokset, kuten luokka-asteisesta lukiosta luokattomaan lukioon siirtyminen tai terveydenhuoltojärjestelmän lakiperusteiset muutokset, vaikuttavat edellytyksinä laaja-alaisemmin tai spesifimmin yksilön kehityksen kulkuun.
(Lyytinen, Korkiakangas, 1998, 22.)

Lasten kehityksen tutkimus on alkanut 1800-luvun lopulla. Kehityopsykologian keskeisiä teoreetikkoja ovat mm. Sigmund Freud, Carl Gustav Jung, Jean Piaget, Lev S. Vygotski, Bronfenbrenner ja Erik H. Erikson.

Meidän on hyvä nähdä se laajempi kuva kuinka ympäristö vaikuttaa lapseen ja nuoreen. Bronfenbrenner on luonut mallin siitä, miten eri tekijät vaikuttavat perheen mahdollisuuksiin vaikuttaa nuoren kehitykseen. Hän on kuvannut kaaviollaan, kuinka paljon kasvu-ympäristöllä ja yleisesti laajemmalla ympäristöllä on vaikutus yksilön kehitystapahtumaan. Hän kuvaa ympäristön mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemien käsitteistöllä.

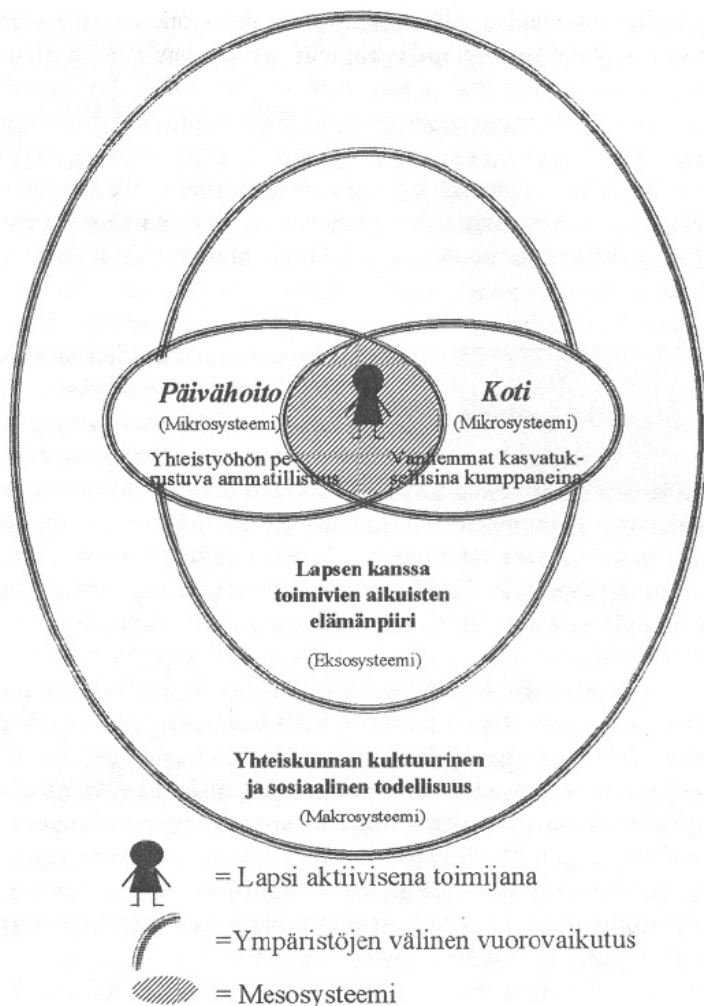
Näistä mikrosysteemi tarkoittaa yksilön välitöntä elinympäristöä, sitä johon hän on päivittäisessä vuorovaikutuksessa kuten koti, päiväkotiryhmä, koululuokka, työpaikan lähin työyhteisö. Mesosysteemi viittaa niihin ympäristöjen suhteisiin, joita yksilön mikrosysteemillä on keskenään kuten kodin ja päivähoiton tai kodin ja koulun yhteyksiin. Eksosysteemillä Bronfenbrenner tarkoittaa sellaisia kehitykseen vaikuttavia ympäristöjä, joiden kanssa yksilö ei ole suorassa, vaan ainoastaan välillisessä vuorovaikutuksessa. Tästä esimerkkinä olkoon vanhempien työympäristö lapsen ja nuoren kehitykseen epäsuorasti vaikuttavana ekosysteeminä. Makrosysteemi puolestaan koostuu kaikista yhteiskunnan laeista, säädöksistä ja kirjoitetusta, sekä kirjoittamattomista normeista samoin kuin yhteiskunnan talousjärjestelmästä sekä erilaisista palvelujärjestelmistä, jotka reunaehjoja asettaen vaikuttavat yksilön kehitystapahtuman kulkuun eri ikävaiheissa.
(Lyytinen, Korkiakangas, 1998, 22)

Bronfenbrenner tähdentää perusajatusta, että ihmiset eivät ole ainoastaan ympäristöjensä tuotetta vaan myös niiden luoja. Meillä on mahdollisuus luoda itsellemme sellainen ympäristö missä on hyvä olla. Hän on esittänyt vaatimuksen, että tutkimuksen tulisi kohdistua mielenkiinnon kohteena olevaan ilmiöön sen aidoissa esiintymisoloissa,

eli hän vaatii ekologista validiteettia tutkimusasetelmiin. Hänen mielestään lasten kehitystä ovat tutkineet lapselle vieraat henkilöt vieraissa olosuhteissa, jolloin tulokset eivät voi olla niin pitäviä.

Olenkin tyytyväinen aloittaessani sosiaalisirkus hankkeen, että saamme olla lähellä lapsia ja nuoria, heidän omassa ympäristössään. Pysymme samana ryhmänä koko vuoden kerrallaan. Näillä tavoilla on mahdollisuutta oppia uutta ja nähdä todelliset ongelmat niin itseni kuin Bronfenbrennerin mielestä.

Alla oleva kaavio täydentää edellä kertomaani, kaavio on Bronfenbrennerin luoma malli ympäristösystemeistä (Kuva 1.)

Kuva 1. (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski, & Nivala, 34, 1998)

Keskityn kehitysvaiheissa nuoruusikään, sillä nuoruusikä, vaikka se kattaakin pari vuosikymmentä, sitä voidaan katsoa tietynlaisena siirtymävaiheena lapsuudesta aikuisuuteen. Asiakaskuntani tulee koostumaan nuoruusiän kynnyksellä olevista ja siitä nuo-

ruusiän ohittaneisiin lapsista ja nuorista. Vaikka ikäjakauma tuleekin olemaan laaja, jokainen ikäryhmä tulee tietenkin toimimaan erikseen, omissa ryhmissään.

Nuoruusiän kehitys on täynnä etsintää, valintoja ja noidankehiä. Nuoruusiän kehitys tapahtuu monella tasolla. Kehitystä ohjaavat psykologiset, biologiset, sosiaaliset ja niin kuin edellä mainitsin, yhteiskunnalliset tekijät, jotka ovat monin tavoin korrelaatiossa toistensa kanssa.

Nuoruuden kuluessa yksilö kehittyy fyysisesti aikuiseksi, oppii keskeiset yhteisössä tarvittavat taidot ja valmiudet, itsenäistyy omasta lapsuuden perheestään, etsii ja valitsee myöhemmät aikuisuuden roolit ja positiot sekä muodostaa käsityksensä omasta itsestään tämän tapahtumakulun pohjalta.

(Lyytinen, Korkiakangas, 1998, 256)

Havighurst oli ensimmäinen tutkija, joka kuvasi systemaattisesti eri ikäkausiin liittyviä tekijöitä. Myöhemmin myös monet muut tutkijat ovat täydentäneet hänen elämänkaari-teoriaansa käsitteillä, jotka kuvaavat ympäristön muita ulottuvuuksia kuin normatiivisia odotuksia.

Havighurstin mukaan keskeisiä nuoruuden kehitystehtäviä ovat (1) uusien suhteiden luominen kumpaakin sukupuolta oleviin ikätovereihin, (2) sukupuoliroolin omaksuminen, (3) oman fyysisen olemuksensa hyväksyminen, (4) emotionaalisen itsenäisyyden saavuttaminen vanhemmista ja muista aikuisista, (5) avioliittoon ja perhe-elämään valmistautuminen, (6) valmistautuminen työelämään, (7) ideologian ja maailmankatsomuksen kehittäminen ja (8) sosiaalisesti vastuullisen käyttäytymisen omaksuminen.

(Lyytinen, Korkiakangas, 1998, 259.)

Havinghurstin teoria tukee minun ajatusmaailmaani siinä, mitä haluan nuorille yrityksessäni tarjota. Suhteiden luominen, itsensä hyväksyminen ja valmistautuminen aikuisuuteen ovat mielestäni tukemisen arvoisia asioita. Yritykseni toimintatavoilla pystyn tukemaan ja ohjaamaan nuoria oikeaan suuntaan: fyysiset harjoitteet auttavat sukupuoliroolin ja fyysisen olemuksen hyväksymisessä, improvisaatio, yhteiset pelit ja leikit auttavat luomaan uusia suhteita, prosessidraamalla saamme aikaan ajatuksia ja puheenaiheita, jotka kehittävät emotionaalista puolta ja edesauttavat itsenäisyyteen liittyvissä kysymyksissä ja peloissa.

Monilla harjoitteilla on monisuuntaisia vaikutteita ja kaikkia ei vielä edes välttämättä ole huomattu. Mielestäni sosiaalinen sirkus ja soveltavan teatterin työtavat odottavat Suomessa vielä "läpimurtoaan". Vastaan tulee vielä liian paljon ihmisiä, jotka eivät ole koskaan kuulleetkaan näistä käsitteistä, ehkä minä voin olla yksi henkilö muuttamassa sitä asiaa.

2.2 Kasvatusnäkömykseni ja didaktiikkani

Olen joutunut nyt työssäni miettimään paljonkin näitä kysymyksiä: opetukseni taustalla olevat eettiset arvot, mitä haluan opettaa ja miten? Työni käsittää lapset ja nuoret, joten lähdän avaamaan näitä kysymyksiä heidän opettamisensa kautta.

Koen, että minulla on iso osa opettamieni lasten ja nuorten kasvatuksessa, koska monet heistä harrastavat neljäkin kertaa viikossa sirkusta tai teatteria. He saavat vaikutteita asioista joita teen ja opetan.

Tunnen olevani lähellä humanistista psykologiaa ajatusmaailmassani lapsia ja nuoria kohtaan. Humanistisessa psykologiassa pidetään eräänä keskeisimpänä teemana itsensä toteuttamisen periaatetta. Ihminen nähdään luovana, kokeilevana, valintoja suorittavana yksilönä. Lisäksi on tyypillistä laaja-alaisuus ja kokonaisuuksien korostaminen, mikä tarkoittaa sitä, että ihmistä tarkastellaan hänen sosiaalisessa kontekstissään, suhteessa kanssaihmiin ja vuorovaikutuksessa heidän kanssaan. Humanistisen psykologian ideoita esiintyy yhteiskunnassamme esimerkiksi virallisissa opetussuunnitelmissa, joissa korostetaan oppilaan kokonaispersoonallisuuden kehittämistä, kasvumahdollisuuksien tarjoamista, luovuutta ja yksilöllisyyttä.

Suurimpana ja tärkeimpänä koen opettamisessani sen, että annan positiivista palautetta ja kannustan mahdollisimman paljon. Pienillä lapsilla ei niinkään ole tärkeää ovatko he nyt jo neljän vuoden iässä löytäneet oman harrastuksensa vaan, että heitä kannustetaan tekemään. Kannustuksen myötä he saavat itseluottamusta ja löytävät oman paikkansa helpommin.

Behavioristisessa oppimiskäsityksessä lapsen tai nuoren käyttäytymistä vahvistetaan positiivisesti, eli palkitaan jotta käyttäytyminen toistuisi. Koen kannustamisen ja positiivisen palautteen erittäin hyväksi vahvistamiseksi. Lapsi ei mielestäni tarvitse materiaa onnistumisen tunteen saavuttamiseksi. Hänelle jo onnistuminen tehtävässään ja sen vahvistaminen opettajana antaa suurta iloa. Behavioristisen teorian mukaan reaktioiden vahvistaminen kiitoksin tai palkkioin parantaa oppimista, kun taas harmilliset seuraukset tai rangaistukset reaktioiden jälkeen estävät oppimista.

Samoin tekemisen hauskuus on yksi avainsana. Varsinkin kun kyseessä on harrastus, ei lasten tarvitsisi tuntea "pakkopullana" harrastustaan. Yhdessä tekemisen riemu, omat ja muiden onnistumiset sekä huomata, että voi nauraa myös omalle epäonnistumiselle, ovat tärkeitä asioita, joita haluan tuoda opettamisessani esiin. Teatterin keinoin on helppo päästä maailmaan, jossa kaikki on mahdollista ja mielikuvitukselle ei ole rajoja.

Hauskuutta on myös luoda turvallinen ilmapiiri, missä kaikkien on hyvä ja helppo harjoitella. Pysin kuuntelemaan lasten omia mielipiteitä ja muokkaamaan tekemistä palautteen mukaan. Ei kannata koskaan olla liian kangistunut omiin tapoihin, joita pitää itse toimivina. Vaihtelu ja itsensä yllättäminen synnyttää luovuutta. Helppo tapa lähteä lisäämään luovuutta omassa opetuksessa on uudistaa omia opetusmenetelmiään. Kokeilla jotain uutta mitä ei ennen ole tehnyt. On täysin hyväksyttävää epäonnistua joskus, sillä itse olen saanut parhaan oppini juurikin epäonnistumisieni kautta.

Itse olen oppinut aina lapsesta asti kaiken paremmin tekemisen kautta. Tämä on varmasti myös yksi syy siihen, miksi opetan paljon fyysisyyden kautta. Koen, että vaikeita asioita on helppo omaksua tekemisen kautta.

Totta kai kirja ym. tieto on tärkeää pohjaa monille asioille, mutta tunnemuisti on mielestäni asia joka voi tuoda jo aikoja sitten oppimamme asiat uudelleen esiin myöhemmin, kun olemme "valmiita" sen sisäistämiseen. Vaikka monet harjoitukseni eivät tunnu menevän täysin perille kaikille oppilaille, uskon, että myöhemmin jos sirkuksen - ja teatterin harrastusta jatkaa, harjoituksista jääneet palaset muokkaavat oppilaan osamista eteenpäin.

Toivon, että en koskaan unohda sitä, että kaikki lapset ja nuoret ovat yksilöitä. En halua alkaa yleistää tai erottelamaan ryhmäläisiä. Toivon, että pystyn ottamaan jokaisen yksilön huomioon tasavertaisesti. Ainahan, ainakin itselläni on ns. "lempioppilas" johon kiintyy, mutta sen ei saa antaa näkyä tai tuntua läpi muille oppilaille. Kukaan opettaja ei toivoisi, että kaikki oppilaat olisivat reippaita, kilttejä ja taitavia, mutta kuitenkin minulle on aina palkitsevampaa, kun se "taitamaton" oppilas oppii jotain. Silloin koen, että metodeissani on jotakin toimivaa ja olen saanut jotain suurta aikaan.

Opettaminen ja ohjaaminen ovat ehdottomasti intohimojani. Rakastan yhdessä puurtamista ja erilaisten haasteiden ottamista. Lasten ja nuorten kanssa tunnen eläväni mukana, siinä tunnerikkaassa ja jännittävässä maailmassa, jota he kokevat kasvaessaan. Oma kasvu on myös tärkeää: Koen että mitä enemmän opin tuntemaan ja kehittämään itseäni, sitä parempi pedagogi tulen olemaan. Kaikki onkin vain itsensä kehittämistä, sillä tavoin pystyn antamaan suurimman panoksen.

Emme kukaan ole koskaan valmiita, mutta aina voi kehittää ja haastaa itseään. Itsetuntemus on mielestäni yksi pedagogin tärkeimmistä työvälineistä.

3 HAAVEENA YRITYS

Liikeideani olisi perustaa lasten ja nuorten paha oloa ennaltaehkäisevä, sekä elämänlaatua parantava yritys. Samalla tuotan lapsille ja nuorille kulttuuripalvelua:

Teatteri-ilmaisutoiminta lasten ja nuorten kanssa on osa lasten kulttuuria. Taitteen keskustuimikunnanehdotus lasten kulttuuripoliittiseksi ohjelmaksi nostaa esiin kolme näkökulmaa: lasten osuuden ja osallisuuden kulttuuriin, lapsille tuotetut kulttuuripalvelut sekä lasten oman kulttuurin. Näiden näkökulmien yhdistäminen tekee lastenkulttuurista osan koko yhteiskuntaa ja elämää. Lapsi kokee kulttuurin ympäröivässä yhteiskunnassa, osallistuu kulttuurin tekemiseen ja luo siten aktiivisena toimijana omaa maailmaansa.
(Vehkalahti 2006, 16.)

Työmenetelmilläni tulen saamaan aikaan monta eri hyötyä lapsille ja nuorille. Kulttuuripalvelu mitä toimintani kokonaisuudessaan on, pitää sisällään eheyttävää ja elämänlaatua parantavaa toimintaa.

Ideani puhkesi kukkaan, kun pääsin ohjaajuus ryhmässä, tarinateatterin ja psykodraaman keinoin – erikoistumisopintoihin, Metropolia ammattikorkeakoulussa 2009. Näillä opinnoilla sain varmistettua ja todistettua itselleni, että olen oikeilla jäljillä teatterin terapeutisuuden kanssa. Ei pelkästään se, että teatterin tekeminen on hauskaa, vaan se että sillä voidaan myös vaikuttaa ihmisten henkiseen hyvinvointiin.

Kurssilla todella huomasin kuinka suuri vaikutus on, kun ihmisten tarinat laitetaan näyttämölle. Siinä hetkessä ei vain itse tarinankertoja koe, näe ja opi elämästään, vaan koko ryhmä pystyy jollain tavoin samaistumaan ja saamaan itselleen kosketuspintaa asiaan.

Ihminen pyrkii luonnostaan ilmaisemaan tunteitaan ja ajatuksiaan toiminnallisesti, koska jonkin roolin kokeminen fyysisesti omassa ruumiissa tuntuu täydemmältä; samalla se on voimakkaampi tahdon ilmaisu ja vahvistaa monipuolisemmin tietoisuutta omasta itsestä. Toisin sanoen käsiteltävä asia tulee todemmaksi, kun jokin mielikuva ruumiillistuu sellaiseen muotoon, jonka toisetkin voivat havaita ja joka samalla kinesteettisesti prosessoidaan omassa olemuksessa. Tällä tärkeällä teoreettisella oivalluksella on merkittäviä seuraamuksia terapiaan ja kasvatukseen. (Blatner 1996, 14.)

Kaikille näille työskentelytavoille ja tilanteille on yhteistä käsitys, että ongelmia voidaan analysoida ja käsitellä, ikään kuin ne olisivat eräänlaista näytelmää, jota voidaan luovasti esittää uudelleen ja korjata. Meitä rohkaistaan ajattelemaan itseämme ei vain ¹Shakespearean sanoin pelkkinä näyttelijöinä, jotka ajatuksetta näyttelivät elämänsä käsikirjoitusta, vaan pikemminkin oman elämämmme draaman kirjoittajina ja myötäohjaajina.
(Blatner 1996, 19-20.)

¹ "Koko maailma on näyttämö ja kaikki siinä elävät miehet ja naiset ovat näyttelijöitä" William Shakespeare

On helpottavaa nähdä omat tapahtumansa ulkopuolelta ja pystyä käsittelemään niitä erillisinä asioina. Monesti lapset ja nuoret eivät kykene ulkoistamaan asioita ja he kokevat olevansa yksin ongelmiansa ja mielteidensä kanssa. Heistä tuntuu, että kukaan muu ei ole kokenut mitään vastaavaa. Tarinateatterin keinoin nuorilla on mahdollisuus nähdä, että he eivät ole yksin ja alkavat peilata maailmaa myös muiden ihmisten kautta.

Liikeideani kattaa myös todella hyvät tulevaisuuden kasvunäkymät, sillä tuoton ja ammattitaidon kasvaessa toiminta kasvaa entistä enemmän terapeutiksi ja jossain vaiheessa yritykseni on mahdollista hoitaa myös terapiapotilaita. Valitettavasti uskon, että emme ole menossa vielä pitkään aikaan parempaan, mitä tulee lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Espoossa 16-vuotias tyttö palkkasi 19-vuotiaan kaverinsa 30 000 eurolla tappaamaan äitinsä alkuvuodesta 2008. Viisi nuorta, miestä ja naista, tappoivat porukalla 23-vuotiaan miehen, Mikkelissä maaliskuussa 2008. 14-vuotias ampui kaveriaan yläasteella Raumalla vuonna 1989. 18-vuotias lukiolainen tappoi betonilapiolla opettajansa vuonna 1981, Turussa. 15-vuotias poika tappoi koulutytön Imatralla vuonna 2000. Seitsemän 15-vuotiasta hakkasi, potki, sekä löi nyrkkiraudalla neljätoistavuotiaan henkijieveriin, Vihdissä toukokuussa 2008. Kolmen pikkupojan porukka pahoinpiteli ja ryösti puukolla uhaten viisivuotiaalta kännykän ja kotiavaimet Vantaalla toukokuussa 2008.(Särkelä 2008, 109.)

*15-vuotias kotkalaispoika puukotti kuoliaaksi 17-vuotiaan kotkalaispojan keski-
viikkoiltana Kotkan keskustan Isopuistossa.
(Iltasanomat 14.08.2009)*

Lista kertoo kauheista tapahtumista ja teoista, joille ei kukaan tunnu löytävän syytä. Tuntuu kuin piilottelisimme kaikkea tätä ja emme olisi valmiita ottamaan vastuuta lasten teoista. Me kaikki olemme osasyllisiä näihin tekoihin, hyväksymällä tämän yhteiskunnan tilanteen sellaisena kuin se nyt on. Toimimalla nuorten hyväksi voimme tehdä edes pienen vastarintaliikkeen näiden tapahtumien edessä. Itse henkilökohtaisesti en pysty vain katsomaan sivusta, kun joka viikko tapahtuu kauheuksia, jotka vain kasvavat hetki hetkeltä.

Yritykseni pystyy tarjoamaan laaja-alaisesti monille osaajille työtä. Toiminnan kasvaessa olisi mahdollisuus palkata monta eri alan ihmistä ja saada leireistä ja työpajoista mahdollisimman kattavia.

Yritys vaatii toiminnan ylläpitämiseksi vakiohenkilökunnan, mutta ryhmistä riippuen tulee joka leirille ja työpajaan olemaan erilaisia sisältöjä, jotka vaativat eri opettajat/ohjaajat. Suuri työ onkin löytää luotettavat ja sitoutuvat työntekijät, jotka omistautuvat työlle suurella antaumuksella. Tässä lueteltuna ammatteja, jotka yritykseni pystyy työllistämään.

- teatteri-ilmaisun ohjaaja
- sirkusohjaaja
- psykologi ja/tai psykiatri
- terapeutti
- nuoriso-ohjaaja
- tanssinopettaja
- hevoskuntouttaja, hevoshoitaja
- erilaiset vierailevat ohjaajat kuten; jooga, pilates, Alexander, Feldenkrais

Vertailtuani pitkään eri yritysmuotoja olen päätenyt tässä suunnitelmassa osakeyhtiöön. Kerätessäni työkokemusta olen perustamassa toiminimen, joka on helppo toiminnan laajentuessa ja pääoman karttuessa muuttaa osakeyhtiöksi. Osakeyhtiö on yritysmuoto, jonka voi perustaa niin yksi kuin useampikin henkilö.

Toiveenani olisi saada mukaan yhtiökumppani, joka pienemmällä osakemäärällä olisi myös osakkeen omistaja ja näin sitoutuisi työhön eri tavalla, kuin työntekijä. Näin ollen jos osakkaita on enemmän, täytyy osakkaiden laatia erillinen osakassopimus, jossa sovitaan kirjallisesti asioista, jotka monesti sovitaan vain suullisesti.

Osakeyhtiössä ylintä päätäntävaltaa käyttävät osakkeenomistajat ja tämä valta jakaantuu heidän kesken osakkeiden tuottaman äänivallan mukaisessa suhteessa. Osakkeenomistajat valitsevat yhtiölle hallituksen, joka vastaa yhtiön hallinnosta. Osakeyhtiössä osakkeenomistajat vastaavat yhtiön sitoumuksista vain siihen sijoittamallaan pääomalla, kuitenkin minimissään 2500 eurolla, jolloin riski menettää omaisuutensa on pieni. Osakkaiden valitsema tilintarkastaja tarkastaa yhtiön kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon, että ne on hoidettu moitteettomasti.

Osakeyhtiön perustamiseksi laaditaan perustamissopimus, johon liitetään yhtiöjärjestys. Yritys on rekisteröitävä ennen kuin se saa lainvoiman. Osakeyhtiön perustamisilmoitus tehdään Patentti –ja rekisterihallitukselle sekä Verohallitukselle samanaikaisesti. Muita ilmoituksia ei tarvitse tehdä. Osakeyhtiön kaupparekisteri maksu on 330 euroa ja se on oltava maksettuna ennen perustamisilmoituksen lähettämistä.

(Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2009, 15.)

Yrityksen toimitilat löytyvät Tampereen Teiskosta. Teiskossa on kymmeniä vanhoja koulurakennuksia, joiden käyttö on rajautunut satunnaisiin kylätapaamisiin ja hirvipeijaisiin. Kaupunki on laittanut jo myyntiin muutaman kouluista ja osaa kaupunki vuokraa. Koulurakennukset ovat helppojen kulkuyhteyksien päässä ja kuitenkin keskellä luontoa.

Kaanaan koulu, joka minulla olisi tähtäimenä käyttää toimintaani, sijaitsee neljänkymmenen kilometrin päässä Tampereelta ja kilometrin päässä tiestä, jossa kulkee kaupungin bussit suoraan Tampereen ytimestä, jolloin nuorten olisi helppoa ja halpaa kulkea paikalle.

Koululla on kaksi isoa salia joista toisen saa kunnostettua teatteri- ja sirkusesitys käyttöön ja toisen harjoitussaliksi. Pienten luokkahuoneiden lisäksi koulun päädyssä on oma asunto, joka olisi käytössä vieraileville opettajille, ohjaajille tai näyttelijöille. Koulun pihapiirissä sijaitsee myös vanha aittarakennus josta olisi mahdollista rakentaa leirimajoitukset. Erillisiä huoneita olisi mahdollista rakentaa ainakin neljä, jolloin ryhmistä leirien ajaksi tulisi noin kymmenen henkisiä. Ryhmien koko ei voi missään tapauksessa nousta viidentoista ylitse, nuorten ja lasten erityistarpeiden ja luottamuksen luomisen vuoksi.

Rakennuksen pihapiiriin tulisi pieni hevostalli, jonka käyttö on osana lasten ja nuorten "kuntoutusta". Leiriläisten tehtäviin kuuluisi hoitaa hevoset päivittäin ammattilaisen avustuksella.

Keskuksen toimintaan tulisi myös teatteri, jossa pyörisi kaksi ensi-iltaa vuodessa. Teatteri toisi lisätuloja yritykselle, antaisi kulttuurielämyksiä Teiskolaisille, sekä mahdollistaisi lasten ja nuorten teatteri- ja sirkusharrastuksen. Urheiluohjaajana en koe mahdolliseksi liikuntaharrastusten lisäämistä myös kuntalaisille. Jolloin rakennuksen käyttöprosentti nousisi korkealle.

3.1 Tuotteet ja palvelut

Kuten aiemmin mainitsin, tulen käyttämään lasten ja nuorten kanssa soveltavan teatterin eri muotoja. Soveltava teatteri terminä on vaikeaa selvittää tyhjentävästi. Yksinkertaisesti sanottuna se on kaikkea muuta kuin "perinteinen" teatteri.

Soveltavassa teatterissa on mahdollista ja jopa suotavaa osallistaa yleisöä, joka voi olla myös osa ryhmää. Soveltava teatteri rikkoo monia "perinteisen" teatterin rajoja, kuten yleisön ja näyttelijöiden kontaktia. Soveltavan teatterin punaisena lankana kulkee ajatus, että prosessi on tärkein eikä lopputulos. Tosin useimmiten hyvällä prosessilla on aina hieno lopputulos, ainakin tekijöidensä mielestä.

Soveltavan teatterin työtavoissa on tyypillistä se, että käsitellään vallitsevia ongelmia ja asioita. Ryhmäläisillä itsellään on mahdollisuus vaikuttaa sisältöön ja heillä on mahdollista työtapojen vuoksi valita kuinka paljon he kertovat henkilökohtaisista asioistaan.

Tällöin työskentely ei mene terapiaan, mutta pysyy terapeuttisena. Soveltava teatteri sisältää monia eri työtapoja ja muotoja tässä selvitystä muutamista tavoista:

Improvisaatio

improvisaatio on yleisnimitys ennalta suunnittelemattomalle, ei-harjoitellulle kohtaukselle tai esitykselle. Improvisaatioteatterissa on paljon eri muotoja, lajeja ja harjoituksia, jotka perustuvat paljolti Keith Johnstonen kirjaan Impro. Tärkeintä improvisaatiossa on iloinen itsensä mokaaminen, tilanteeseen tyhjäpäisenä heittäytyminen ja tarjousten vastaanottaminen.

(YLÖS – Ammattiteattereiden yleisötyön kehittäminen)

Improvisaation työtavat ja ajatusmaailma ovat pohjana monelle näistä soveltavan teatterin muodoista. Improvisaatio on hyvä lämmittely monen työpajan aloitukselle ja harjoitukset ovat hyviä alun ryhmäytymisen kannalta.

Prosessidraama

Prosessidraama on yhteisöllinen, teatterin keinoja käyttävä osallistavan teatterin muoto. Se voidaan toki rakentaa muuhunkin kontekstiin, mutta yleisemmin se liittyy oppimiseen. Prosessidraaman tekniikat ja työtavat ovat Allan Owensin ja Keith Barberin mukaan tapa käsitellä aikaa, paikkaa ja toimintaa tarkoituksena synnyttää merkityksiä. Bowell ja Heap sanovat, että draamaprosessi pohjaa juuri lasten tapaan järkeillä maailmaa ympärillään ja harjoitella elämää draamallisen leikin avulla.

(Korhonen & Airaksinen 2005, 25.)

Forum-teatteri

Forum-teatterin olennaisena tavoitteena on avata keskustelu yhteisöä askarruttavista teemoista. Siinä pyritään ensisijaisesti hyödyntämään teatteria välineenä, ei niinkään tuottamaan taiteellisesti korkeataitaisia teatteriesityksiä

(YLÖS – Ammattiteattereiden yleisötyön kehittäminen)

Forum-teatterin työskentelymenetelmillä voidaan tehdä toimivia harjoitteita ryhmässä ilman kokonaista Forum-esitystä. Erilaisilla forum-harjoitteilla lasten ja nuorten on helpompaa ottaa kantaa käsiteltäviin asioihin, kuten patsas-harjoitteissa puhetta ei tarvita välttämättä ollenkaan.

Devising

Käsitteenä laaja työtapo, jossa tuotetaan esitys työryhmän ehdoilla, ryhmän lähtökohdista. Ryhmä päättää yhdessä aiheen ja rakentaa käsikirjoituksen prosessin aikana. Aihetta voi alkaa tutkimaan monilla mahdollisilla tavoilla kuten: improvisaatio, tanssi, liike, kuvat, haastattelut tai kirjallisuus. Tärkeää on ryhmän tasavertaisuus. Jos ryhmälä on ohjaaja, hän pyrkii myös olemaan ryhmässä tasavertainen jäsen. Devisingilla voidaan myös tarkoittaa samaa, kuin termillä "toiminnallinen dramaturgia". Toiminnallisessa dramaturgiassa esitys rakentuu prosessin aikana, ryhmän yhteistyönä.

Psykodraama

Psykodraamaa käytetään terapeuttisena menetelmänä pääasiassa ryhmissä (esim. kasvuryhmät, erilaiset kurssit, pitkät psykodraamaryhmät, kuntoutuspainotteiset kurssit). Menetelmää voidaan käyttää myös yksilöiden ja perheiden kanssa työskennellessä. Psykodraaman avulla voidaan tutkia yksilön sisäistä maailmaa, rooleja ja ihmissuhteita erilaisten draamallisten ja toiminnallisten menetelmien avulla. Psykodraamassa yksilön maailman tutkiminen on aina nivoutunut ryhmäprosessiin. Psykodraamassa on tavoitteena itsetuntemuksen lisääntyminen, persoonallisuuden eheytyminen, oman elämän aikaisempaa parempi hallintaa sekä ihmissuhde- ja ongelmanratkaisutaitojen lisääntyminen. Erityisesti psykodraamalle ominaisia tavoitteita ovat luovuuden ja spontaanisuuden kehittäminen, sekä omien roolien tutkiminen ja monipuolistaminen. Keskeisinä vaikuttavina tekijöinä ovat toiminnan kautta tapahtuva työskentely, johon kuuluu ongelmien tutkiminen, läpi eläminen ja uudelleen jäsentäminen. Ryhmässä tapahtuva työskentely mahdollistaa jäsenten välisen jakamisen, oppimisen ja tuen.

(Suomen Psykodraamayhdistys ry.)

Psykodraaman eri menetelmiä voi käyttää muissakin konteksteissa kuin psykoterapiassa, kuten draaman kasvatuksellisessa käytössä, draama terapiassa sekä persoonallisen kasvun ohjelmissa. Adam Blatner kertoo kirjassaan:

Draamamenetelmät voivat olla käyttökelpoisia paitsi moninaisissa tutkimuksellisissa ja terapeuttisissa prosesseissa, myös siinä että ne auttavat kehittämään taloudellisempia hoitotapoja lisääntyvän niukkuuden aikana. Samoin monia niistä toimintatavoista, joita on aikaisemmin käytetty ensisijaisesti kliinisessä terapiassa, on nyt muotoiltu sovellettavaksi myös kasvatuksen ja elämän henkisen kehityksen alueelle, eikä vain nuorille vaan läpi kokoelämänkaaren. Psykodraamaa ei tule nähdä erillisenä koulukuntana vaan täydentävänä lähestymistapana yrittäessä ymmärtää yhä syvällisemmin ihmissuhteita ja inhimillisiä mahdollisuuksia. Tämä oli² Morenon visio.

(Blatner 1996, 11-12.)

Tarinateatteri

Tarinateatteri on improvisaatioon perustuva teatterin muoto, jossa näyttelijät, muusikko ja ohjaaja luovat näyttämölle omia tai yleisön kertomia tunnetiloja, välähdyksiä elämästä tai kokonaisia tarinoita. Menetelmä korostaa jokaisen yksilöllisten elämäkokemusten ja tarinoiden arvoa ja ainutlaatuisuutta. Se voi auttaa uusien näkökulmien löytymisessä oman elämän kysymyksissä ja yleisinhimillisten yhteyksien rakentumisessa kerrottujen tarinoiden kautta. Tarinateatteriesitys rakentuu yleisön ja esiintyvän ryhmän väliselle vuoro-vaikutukselle. Varsinaisten yleisöesitysten lisäksi tarinateatteri on myös elävä ja luova koulutus-menetelmä. Sitä voivat käyttää yhteisöt ja yritykset, koulut ja seurakunnat erilaisissa tilaisuuksissaan mm. teemoihin virittäjinä, ihmissuhteiden peilinä tai näkökulmien laajentajana.(Suomen Psykodraamayhdistys ry.)

Niin psykodraama, kuin tarinateatterikin vaativat ohjaajalta oman lisäkoulutuksensa. Työtapoja ja ajatuksia voi napata omaan työhönsä, mutta kokonaisvaltaista psykodraamaryhmää ei voi vetää ilman lisäopintoja. Tarinateatterilla on paljon hyviä harjoit-

² Moreno loi psykodraaman 1921 aikaisemman työnsä pohjalta, jota hän oli tehnyt ryhmäpsykoterapiassa, sosiometriassa ja improvisaatioteatterissa. Morenon pyrkimyksenä oli tarjota spesifit menetelmät, joilla saavutettaisiin luovuuden, spontaanisuuden, itseilmaisun ja yhteisöllisyyden edistämisen jalot päämäärät

teita käytettäväksi ryhmätyössä, ilman esityksen ja tarinateatteriohjaaja koulutuksen saamistakin.

Kaikkia näitä työtapoja on mahdollista soveltaa sirkuksen opetukseen. Vielä enemmän, jos puhumme spesifisti sosiaalisirkuksesta.

Kuten edellä mainitsin, käytin paljon fyysisiä harjoitteita nuorten kanssa. Nuoruusiässä oma keho on yhtä myllerrystä ja on hyvä tutustua siihen, ennen kuin se käy täysin vie-raaksi. Keho ja mieli ovat täysin yhteydessä toisiinsa. On enemmän kuin tärkeää saada lapsille ja nuorille kehotietoisuutta monilla eri tavoin.

Nuoruusikä eri vaiheineen kestää noin 12- 13 vuotiaasta noin 21- 23- vuotiaaseen. Ihmisen elämänkaarta ajatellen kyseessä on siis huomattavan pitkä ajanjakso, vuosissa lähes lapsuuden mittainen.

Nuoruusikä asettaa muita ikävaiheita suurempia vaatimuksia ihmisen kyvyille sietää muuttumista ja siihen liittyviä ristiriitoja, jännitteitä ja paineita. Nuori elää muutosprosessissa, jossa hän joutuu sietämään epävarmuutta ja ahdistusta: prosessin lopputulos - millainen minusta tulee, millaisen elämän saan luotua itselleni – on tuntematon, sitä ei ole vielä olemassa. Tätä ahdistusta aikuisen, jolla on jo nuoruusiän jälkeinen elämä, voi olla vaikea enää tavoittaa.

(Brummer ja Enckell 2005, 44-45)

Teatteri ja sirkus jo itsessään ovat todella fyysisiä, mutta mielestäni tanssi, jooga, pilates, Alexander ja muut tämän kaltaiset tekniikat ja menetelmät ovat erittäin toimivia itsensä tutkiskeluun. Oman kehon tunteminen ennen fyysistä ilmaisua helpottaa esiintymisessä. Tässä esimerkkejä muutamista tekniikoista ja menetelmistä:

Alexander-tekniikka

Alexander-tekniikka on sekä uuden oppimista, että oppimista pois haitallisista tavoista. Se ei ole hoitomuoto eikä terapia, vaikka se edistääkin terveyttä. Suurimpana erona erilaisiin hoitoihin tai terapioihin on se, että oppilaalla on vastuu itsestään ja omasta kehityksestään. Opettaja voi suuresti auttaa oppilasta, mutta hän ei voi tehdä kaikkea oppilaan puolesta. Pääajatus on se, että mieli ohjaa kehoa. Muuttamalla ajattelua tai mielikuvaa, myös kehon käyttö muuttuu. Eli Alexander-tekniikka onkin itse asiassa ajattelun harjoittamista.

(Aleksander-tekniikka.)

Feldenkrais

Feldenkrais-menetelmä on kokonaisvaltainen kehollinen oppimismenetelmä, jonka avulla voi syventää tietoisuutta, lisätä kehontuntemusta ja kehonhallintaa. Pääasiallinen väline Feldenkrais-menetelmässä on liike, jonka tarkkaileminen edellyttää myös aistimisen, tuntemisen ja ajattelun läsnäoloa. Liikkeen laadun parantuessa suorituskyky paranee ja elämä helpottuu.

(Suomen Feldenkraisyhdistys ry.)

Pilates

Pilates -harjoitteet käynnistyvät keskivartalon syvien lihasten aktivoimisesta, ja useimmiten ne toteutetaan lateraalisen hengityksen rytmisissä. Niissä pyritään myös sitomaan kehon eri osat hyvään toiminnalliseen yhteyteen toistensa kans-

sa. Täten menetelmä vahvistaa syviä, hyvää ryhtiä, ylläpitäviä lihaksi, jotka myös koordinoivat taloudellista ja vähäenergistä tuki- ja liikuntaelinten käyttöä. Tästä syystä menetelmän harjoittelu vaatii tarkkaa keskittymistä ja harjoitteiden puhdasta suorittamista, jotta siitä saisi parhaimman mahdollisen hyödyn irti. Pilates -liikkeiden teho perustuukin kuuteen harjoitteluun ohjaavaan periaatteeseen: tarkkuus, keskittyminen, keskittäminen, kontrolli, virtaus ja hallittu hengittäminen. Pilates -harjoittelu kehittää voimaa, kestävyyttä, liikkuvuutta, kehonhallintaa sekä kehotietoisuutta. (Suomen Pilatesyhdistys ry)

Jooga

Jooga on menetelmä, jonka avulla voi oppia tuntemaan ja kehittämään itseään. Joogaharjoituksilla voi edistää ja vaalia hyvää terveyttä. Jooga tähtää ihmisen henkiseen kasvuun ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Sana ”yoga” on sanskritin kieltä ja merkitsee yhteyttä. Tällä tarkoitetaan yhteyttä omaan itseen. Harjoituksessa liittyvät toisiinsa keho, mieli ja hengitys. Toisaalta jooga tarkoittaa hyvää sosiaalista yhteyttä. Jooga merkitsee kokemusta omasta itsestä. Joogassa voi löytää levollinen mieli ja tasapainoinen keho. Kun on sopusoinnussa itsensä kanssa, voi se heijastua myös ihmissuhteisiin. (Himalaja Joogakeskus)

Omasta kokemuksesta tiedän kuinka nämä menetelmät tekevät ihmeitä keholle ja mielelle. Opiskelin yhden vuoden Tanskassa, Kööpenhaminassa The Commedia Schoolissa ja opiskelimme siellä mm. Feldenkrais- menetelmää ja joogaa. Jokapäiväinen liikkuminen ja kehoonsa tutustuminen antoi aivan uuden suunnan asioille. Mieli ja keho toimivat yhteistyössä kokonaisvaltaisesti, kun keho on kunnossa, mieli lepää.

Erilaisilla fyysisillä harjoitteilla saadaan myös nuorten keskinäistä luottamusta rakennettua. Ei pelkästään oma kehotietoisuus vaan myös taito kuunnella toista, opetella kommunikoidaan keholla, sekä ottamaan vastaan non-verbaaleja viestejä.

Non-verbaalinen kommunikaatio vaikuttaa kaikissa inhimillisissä vuorovaikutussuhteissa, vaikka emme olisi siitä tietoisia. Nonverbaalisella kommunikoinnilla tarkoitetaan kaikkia niitä viestejä, joita me ilmeillä, eleillä, katseella ja äänensävyllä viestitämme toisillemme omasta olostamme ja tunteistamme. (Brummer ja Enckell 2005, 13.)

Fyysisyydellä tarkoitan yrityksessäni myös fyysistä työtä. Niin hevostalli, kuin astioiden pesu kuuluu leiriläisten töihin. Mielestäni antamalla vastuuta lapset ja nuoret kokevat itsensä tärkeäksi, sekä saavat rajoja.

Tuntuu, että vanhemmilla on nykypäivänä vaikeuksia tehdä rajoja ja vaatimuksia lapsille. Rajat ovat rakkautta, vaikka lapsi niihin kapinoikin. Kapinointi on myös osa lapsen ja nuoren kasvamista aikuiseksi. Työssäni olen kuullut monesti, kuinka nuoret kokevat vapaat rajansa välittämisen puutteeksi: ”ei äitiä kiinnostaa, ei se musta välitä, kun ei mulla oo mitään rajoja”.

Fyysisellä työllä saa myös purettua patoutumia ja turhautumista, joita nuorilla varmasti riittää. Lapsilla ja nuorilla joilla on vaikeuksia kohdata ja kommunikoida toisen ihmisen

kanssa, voi ollakin mahdollisuus eläimen kanssa löytää alku kommunikaatiolle, siksi hevoset kuuluvat osana suunnitelmaani.

Tärkeimpänä tuotteena yrityksessäni koen kuuntelemisen. Lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus tulla kuulluksi yrityksessäni. Yhtäkään näistä edellä mainituista "tuotteista", joita yritykseni tarjoaa, ei ole mahdollisuutta käyttää täyspainoisesti ilman lasten ja nuorten kuuntelemista. Ohjaajana minä olen vain viemässä heitä oikeaan suuntaan ja ohjaamassa heitä "oikealle polulle jos he eksyvät".

Esittelen seuraavana kaksi hanketta jotka ovat kasvattaneet ammattitaitoani ja ovat todella hyvä esimerkki siitä, mitä yritykseni tulisi tarjoamaan.

3.1.1 YDIN- Hanke

Kerron seuraavaksi esimerkin yhdestä omasta soveltavan teatterin työpajasta, jonka toteutin prosessidraamaa ja devising -tekniikkaa mukaillen. Tämänkaltaisia työpajoja tulisin räätälöimään kunkin kohderyhmän mukaan yritykseni tarjontaan.

Olin mukana Ydin-hankkeessa, joka oli Kainuun maakunnissa vuosina 2008- 2009 tapahtuva Myrskyn osahanke. YDIN -hanke vei eri taiteen muodot kouluihin ja oppilaitoksiin. Sen tavoitteena oli vahvistaa nuorten kokonaisvaltaista kasvua, edistää nuorten hyvinvointia, tukea toiset huomioon ottavia käyttäytymismuotoja ja toimintatapoja sekä nuorten sosiaalisten avujen kehittymistä. Pääajatuksena meillä ohjaajilla oli nuoren kokonaisvaltainen kohtaaminen ja ihmisyyden arvostaminen.

Itse ohjasin Paltamolaisia nuoria, jotka olivat enemmän tai vähemmän syrjäytyneet harrastus- ja muusta toiminnasta. Kävin viikkoa ennen työpajan alkamista "mainostamassa" kurssia Paltamon koulussa oppilaille. Kerroin, että työpaja on kaikille avoin, mutta etusijalla ovat nuoret joilla ei vielä ole mitään harrastusta. Seuraavalla viikolla sain juuri sopivan neljäntoista hengen ryhmän 13 -16- vuoden ikäisiä nuoria. Vain kahdella tytöllä oli joka viikkoiset harrastukset.

Peleillä, laululla ja liikkeellä sain nuoret ryhmäytymään ja avautumaan muutamassa viikossa. Työpajassa sekoitin monia eri tekniikoita, rakentaen kaikesta kuitenkin yhtenäisen kokonaisuuden. Aloitin tunnit aina jollain fyysisellä harjoitteella, lämmittääkseen niin kehon kuin mielenkin. Improvisaatio oli suuressa osassa harjoitusten alussa. Sain improvisaation keinoin harjoitettua nuorilla esiintymistä, mielikuvitusta, sekä uskallusta heittäytyä ja epäonnistua. Alusta alkaen oli ihanaa, että nuoret olivat innolla koko ajan mukana. (kuva 2.)

Meillä oli harjoituksia kolme kertaa viikossa ja kaksi tuntia kerralla, näytelmäharjoituskausi oli tosin tiiviimpää lopussa. Nuoret jaksoivat projektin alusta loppuun hienosti, vaikka kaikki toiminta olikin koulun jälkeen.

Luottamuksen kasvettua saatoimme lähteä raapaisemaan pintaa syvemmältä. Olin haa-
linut neljät eri vaatteet ja tavarat, jotka sopisivat jollekin henkilölle. Jaoin työpajanuoret neljään eri ryhmään ja annoin joka ryhmälle eri henkilön vaatteet ja tavarat. Tehtävän antona oli tehdä henkilö saatujen vaatteiden ja tavaroiden perusteella. Jokainen ryhmä keksi nimen, iän, perhesuhteet, elinympäristön ja jonkun ongelman joka henkilöllä oli. Seuraava viikko työskenneltiin näiden roolihenkilöiden kanssa. Yritimme ratkoa heidän ongelmiaan forum-teatterin keinoin ja laitoimme kaksi henkilöä kohtaamaan toisensa improvisaatio kohtauksessa. Henkilöt alkoivat elää mielikuvituksessamme ja lavalla.

Saimme kasaan paljon tekstiä ja ajatuksia elämästä, sekä jo muutaman kohtauksen. Koko prosessin ajan teimme alkuun ja loppuun paljon fyysisiä harjoitteita, sekä improvisaatiota, joka piti tekemisen rentona. Takaraivossani oli koko ajan ajatus siitä, että vaikka käsittelemme vaikeita ja raskaita asioita, meillä pitää olla hauskaa yhdessä. Harjoitteiden kautta pääsimme luovaan tilaan, jolloin kaikki olivat valmiita altistamaan itsensä myös mokailulle. Mokailusta tietysti seuraa huumoria ja hauskuutta. Improvisatio on paras työkalu altistaa itsensä virheille.

Seuraavaksi uusin henkilörakennus harjoituksen toisilla vaatteilla ja tavaroilla, näin saimme taas lisää henkilöitä, uusine ongelmineen. Sekoittelin paljon eri tekniikoita improvisaatiosta tarinateatteriin. Kuin itsestään minulla oli käsissäni runoja, laulunsanoja, tarinoita ja kohtauksia, kaikki nuorilta. Minun ei tarvinnut tehdä muuta kuin yhdistää palapelin palaset toisiinsa ja saimme esityksen "Kaikki erilaisia, kaikki samanarvoisia". (kuva 3.)

En kokenut koko prosessin aikana, että minun olisi saatava aikaan esitys. Minulla oli nämä työkalut ja esitys syntyi luonnollisena jatkumona prosessille. Olin todella tyytyväinen esitykseen, vaikka meillä oli aikaa harjoitella kokonaisuutta vain viikko.

Kuva 3. "Kaikki erilaisia, kaikki samanarvoisia" esityksen julistekuva.

Nuorten palautteessa he kokivat saaneensa lisää itseluottamusta ja esiintymiskokemusta. He loivat uusia ystävyysuhteita ja kokivat tulleen kuulluksi.

Katsojien palaute oli positiivista ja vanhemmat olivat mielissään nuorten kehittymisestä kolmen kuukauden prosessin aikana. Ryhmästäni pääsi neljä oppilasta esiintymään Paltamon kesäteatteriin ja osa nuorista on jatkanut teatteriharrastusta Ydin-hankkeen johdolla. Nuorten kommentteja on luettavissa lisää: <http://paltamonydin.blogspot.com/>

Tämä hanke osoitti minulle, mitä todella haluan tehdä. Oli ihana työskennellä todella intensiivisesti nuorten kanssa ja saada hyvää aikaa. He saivat teatteri kipinän, jota jatkavat nyt. He saivat paljon tähdellisempää tekemistä kuin olla television edessä kotona. Olin ylpeä itsestäni, mutta ennen kaikkea nuorista, jotka ylittivät itsensä astumalla lavalle kymmenien katsojien eteen.

3.1.2 Sosiaalinen sirkus

Suoritin työharjoitteluni ja oman ohjaukseni Tampereella Sorin Sirkuksella. Hyvin hoidetun työn kautta ja näytettyäni, että soveltavan teatterin työtavat sopivat myös loistavasti sirkukseen, sain työpaikan heti ohjaukseni jälkeen keväällä 2009. Paikkani tuntiopettajana säilyy, mutta mukana on nyt sosiaalinen sirkus, jonka projektivastaavana minä toimin. Tämä työkokemus ja vastuu petaa itselleni tietä kohti omaa yritystä, jonka tarjonnassa myös sosiaalinen sirkus tulee olemaan.

Sosiaalisen sirkuksen tarkoituksena on tarjota elämyksellisiä, palkitsevia ja kasvattavia kokemuksia erityisesti niille lapsille ja nuorille, joilla on erityistarpeita opetuksessa, sosiaalisessa kasvussa tai ovat syrjäytymisvaarassa.

Tulemme toimimaan Sorin Sirkukselta kahden hankkeen alla, joista toinen on kansainvälinen ja toinen suomalainen. Suomalainen ESR- projekti on yhteistyössä ³Tutkivan teatterityön keskuksen kanssa ja rahoittajan toimii Lapin lääninhallitus. ESR- projektin lopullinen päämäärä on tekijöiden ja tarpeiden kartoituksen avulla tuottaa palvelumalleja tarvelähtöisen sosiaalisen sirkustyön vakiinnuttamiseksi osaksi sirkusalaa. Tarkoituksena olisi myös saada soveltavan sirkustyön kulttuuri – ja hyvinvointipalvelut osaksi julkisen ja yksityissektorin ajattelua ja päätöksentekoa. ESR- projektissa on sirkuksia mukana joka puolelta suomea ja olemme vertailemassa omia tuloksia toisten sirkusten kanssa.

Sorin Sirkus on ainoana sirkuksena mukana tässä kansainvälisessä Leonardo- hankkeessa. ⁴Leonardo hankkeen tavoitteena on mm. parantaa sosiaalisen nuorisosirkuksen opettajien ammatillista koulutusta ja harjoittelua, sekä kehittää kansainvälinen viitekehys, joka edistää eurooppalaisen koulutusohjelman kehittämistä ja alan virallista tunnustusta jokaisessa maassa. Leonardo hankkeessa on mukana seitsemän Euroopan maata ja tulemme käymään vertailua myös heidän kanssaan.

Tulen vierailemaan jokaisessa hankemaassa ja tutkimaan, sekä vertailemaan maidemme eroa opettaa sosiaalista sirkusta ja vertailemaan millaisia sosiaalisen sirkuksen ohjaajia ala tarvitsee.

³ Tutkiva teatterityön keskus on Tampereen yliopiston näyttelijäntutkimus- ja asiantuntijayksikkö. Toimintansa syksyllä 2007 aloittaneessa keskuksessa kehitetään teattereiden taiteelliseen, tuotannolliseen ja tekniseen toimintakulttuuriin liittyviä käytäntöjä.

⁴ Leonardo Da Vinci on Euroopan Unionin ammatillisen koulutuksen kehittämisohjelma, joka käynnistyi vuonna 1995. Ohjelman kautta kehitetään ammatillista perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta, sekä ammatillista aikuiskoulutusta.

Kahden vuoden hankkeen aikana tulisi selvittää ketkä todellakin tarvitsevat ja hyötyvät sosiaalisesta sirkuksesta, sekä minkälaista on sosiaalinen sirkus ja millaisia ohjaajia se tarvitsee. Yhteisenä ajatuksena on lasten ja nuorten elämänlaadun parantaminen.

Jokainen sirkus saa päättää valituista kohderyhmistä oman ryhmän jonka kautta lähde-tään tutkimaan keinoja tehdä sosiaalisirkusta. Kohderyhminä esiselvityksessä olivat erityislapsat, syrjäytymisvaarassa olevat ja maahanmuuttaja lapset ja nuoret.

Sosiaalisen nuorisosirkuksen ala on kukoistanut Euroopassa viimeisen 15 vuoden ajan, mutta enimmäkseen muualla Euroopassa, kuin Suomessa. Esimerkiksi Ranskassa kuutisen sataa koulua tarjoaa mahdollisuuden osallistua sosiaalisen sirkuksen projekteihin, kun taas Saksassa noin kaksisataa koulua tarjoaa samankaltaista mahdollisuutta; yhteensä yli tuhannelle lapselle ja nuorelle suunnattua sosiaalisen sirkuksen koulua on toiminnassa eri Euroopan maissa. Sosiaalinen nuorisosirkus ei näe sirkusta ainoastaan taidemuotona vaan myös opetuksellisenä välineenä lapsille ja nuorille. Se on universaali työkalu, jolla on useita pedagogisia etuja:

- *se tarjoaa monia erilaisia, kaikille sopivia tekniikoita tekemättä eroa yhteiskunnallisten tai kulttuuristen taustojen välillä, eikä se edellytä akateemisia taitoja*
- *sitä voidaan käyttää ennaltaehkäisevänä työkaluna, se edesauttaa yhdentymistä, solidaarisuutta, monimuotoisuutta ja luovuutta, eikä tue kilpailua, rasismia tai syrjintää*
- *se rohkaisee henkilökohtaiseen kehittymiseen ja kehontuntemukseen (Leonardo- yhteistyöprojektin yhteenveto syyskuu 2009 – heinäkuu 2011)*

Voisin allekirjoittaa näistä edellä mainituista pedagogisista eduista jokaisen myös sopimaan teatteriin työkaluna. Olen tyytyväinen mahdollisuuteeni laajentaa osaamistani myös sirkukseen, joka mahdollistaa yritykseni tarjonnan laaja-alaiseksi ja ammattitaitoiseksi. Samalla yhdistyy teatterin ja sirkuksen yhteistyö, mikä on ollut jo vuosia vaikeaa saada kunnolla käyntiin.

Tämänkaltainen sosiaalinen sirkus toiminta olisi mahdollista yhdistää yritykseni tarjontaan hyvin aikaisessakin vaiheessa, sillä jo käynnissä oleva työ on helpompi liittää yrityksen toimintaan alkuvaiheessa, kuin aloittaa kaikki ”tyhjistä”.

3.2 Asiakkaat

Kuten työssäni on käynyt ilmi, asiakkaani koostuvat lapsista ja nuorista. Jokaista työpajaa ja leiriä kohti minun on rajattava ikäryhmät mahdollisimman pieneksi, jotta ryhmäytymisen olisi mahdollista, mutta muutoin ikähaarukka kulkee 7- 23- vuotiaiden välissä. Korostan, että samassa ryhmässä ei tietenkään ole 7- 23- vuoden ikäiset sekaisin, vaan

jokainen ryhmä otetaan omista ikäluokista, esimerkiksi lapset seitsemästä ikävuodesta yhdeksään voivat toimia hyvinkin samassa ryhmässä.

Miksi ei alle kouluikäisiä? Tämä siksi, että seitsemän vuotiaalla on juuri takana oidipaali vaihe, joka pitää sisällään suuria rakkauden ja vihan tunteita, sekä näihin liittyvät pelot, syyllisyys ja mustasukkaisuus puuskat. He ovat astumassa uuteen maailmaan, esikouluun ja kouluun. Tässä kohtaa lapsi muuttuu suuresti. Tätä vaihetta kutsutaan latenssi-vaiheeksi.

Latenssilla on alun perin tarkoitettu piilossa olevaa. Ulkoisesti tämänikäinen on yleensä helppo ja seesteinen lapsi; seksuaalisuus eri johdannaisineen näyttää piiloutuneen. Lapsi käyttäytyy tyystin eri tavalla kuin aiemmin. Vanhemmat voivat kokea menetystä lapsensa muuttuessa. Entinen lapsi on poissa, ja menetyksen myötä vanhemmat voivat tulla tiedostamattaan torjuviksi lasta kohtaan. Vanhemmille voi esimerkiksi syntyä illuusio, ettei heillä enää lasta olekaan, ja he alkavat kohdella lastaan kuin murrosikäistä tai pientä aikuista. Kuitenkin latenssi-ikäiselle on erityisen tärkeää aikuisen turva, tuki ja malli.
(Brummel & Enckell 2005, 40.)

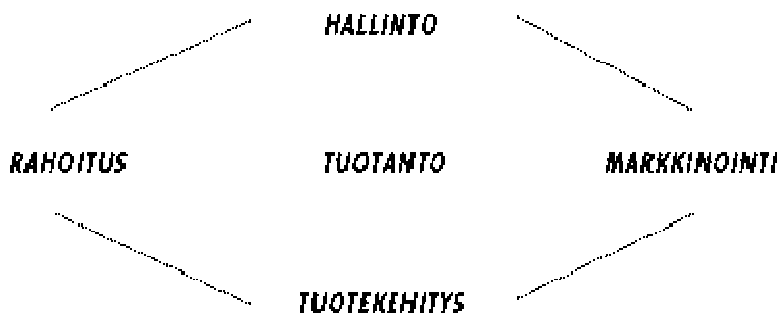
Tässä kohtaa on hyvä aloittaa harrastus, jossa lapsi kokee tulevansa kuunnelluksi ja huomatuksi. Hän haluaa irtiotta vanhemmistaan, mutta kuitenkin kaipaa apua ja ohjausta. Yritykseni tarjoaa juuri tästä elämän vaiheesta lähtien apua ennaltaehkäisyyn ja jo olemassa oleviin ongelmiin.

Jo ilman suuria tutkimuksiakin pystymme toteamaan, että teini-ikä on niin nuorelle kuin vanhemmille suuri koettelemus. Tämän vuoksi uskon, että asiakaskunta tulee koostumaan suurimmaksi osaksi teini-ikäisten kynnyksellä ja siellä jo olevista nuorista.

Se miksi 23 -vuotias on kattona, johtuu täysin vain eri kehitysvaiheiden perusteella katsotusta asiasta. Nuoruusikä on luokiteltu päättyvän 23 -vuotiaana. Toki otan jokaisen lapsen ja nuoren tapauskohtaisesti ja ikäjakauma voi poikkeustapauksissa nousta, mutta raja on oltava jossain kohti sekä perusteltuna, miksi näin on.

3.3 Liiketoiminta – ja markkinointisuunnitelma

Markkinointisuunnitelma perustuu aina liiketoimintasuunnitelmaan. Liiketoimintasuunnitelmassa on viisi tärkeää toimintakokonaisuutta. Yrityksen menestymisen takaa, että jokaista osa-aluetta kehitetään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja yhdensuuntaisesti muiden osa-alueiden kanssa;

Kuva 4. Opettajan verkkopalvelu

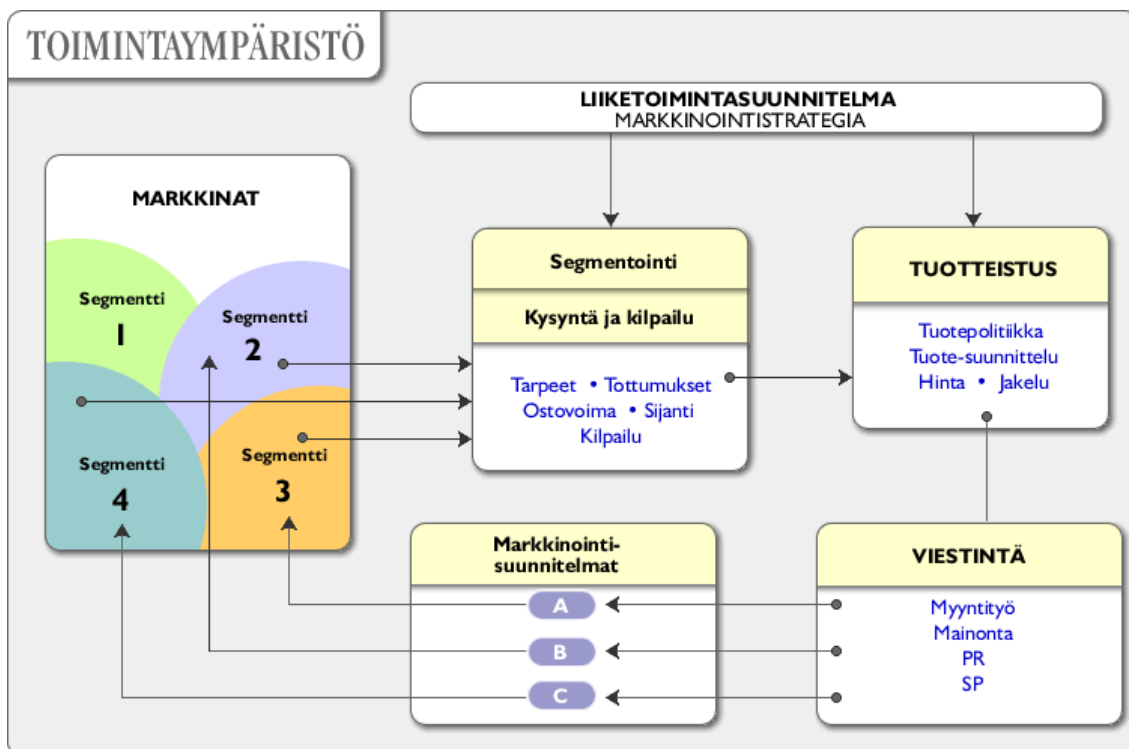
Toimivan liikeidean perustana on eri osien yhteensopivuus. Liiketoimintasuunnitelma on tavallaan silta nykyhetkestä tulevaisuuteen. Toimiva aikajänne on 2-3 vuotta, mutta monia asioita on visioitava huomattavasti pitemmälle.
(Työvoima- ja elinkeinokeskus, 2004, 11)

Keskeisiä tekijöitä perustettavan yrityksen rahoituksen suunnittelussa on yritystoimintaan sijoitettavissa olevan pääoman määrä, mitä ja millaisia vakuuksia on käytettävissä ja mitä raha maksaa(korko). Aina tulee myös selvittää, olisiko hankkeeseen saatavissa julkista rahoitusta tai tukea. Aloittavalle yritykselle tarjolla oleva julkinen tuki riippuu perustettavan yrityksen sijaintipaikasta ja toimialasta. Eniten tukimuotoja on käytettävissä kehitysalueella tuotantotoimintaa aloittavalla yrityksellä.
(Yrityksen perustamisopas, Työvoima- ja elinkeinokeskus 2004, 117.)

Yritykseni toiminnan kannalta on kaksi vaihtoehtoa; joko niin, että koulu ostetaan rahoituksella itselle, joka vaihtoehtona tuntuu itselleni parhaalta, tai kaupunki vuokraisi tilat käyttöön tukena toiminnalle. Joko tai, yritykseen tarvitsee ulkopuolista rahoitusta oman pääoman lisäksi.

Teisko on Tampereen kehitysalueella ja sinne tarvitaan toimintaa varsinkin lapsille ja nuorille, joten näen julkisen rahoituksen osuvan oikeaan paikkaan yritykseni kohdalla. Toimialalleni on tällä hetkellä suurta tarvetta, erityisesti Tampereella jossa vastaavaa toimintaa ei ole. Tampereen kaupunki on jo osarahoittajana sosiaalisirkus-hankkeessa, joten näkisin mahdollisena jatkumona rahoitukselle myös oman yritykseni.

Lisäsin alla olevan kaavion markkinointisuunnitelmasta, selventääkseni kuinka markkinointisuunnitelma rakentuu. Toimintani tulee olemaan konkreettista vasta vuonna 2011, jolloin markkinointisuunnitelma tullaan täydentämään alla olevaan kaavioon (kuva 5.).

Kuva 5. (Opettajan verkkopalvelu)

Yrityksen mahdollisia muutostekijöitä ei voida selvittää, vaan yleensä tarkastellaan keskeisimpiä tekijöitä. Markkinointisuunnitelman yhteydessä tehtävän toimintaympäristön analyysissä tullaan hahmottamaan yrityksen nykyinen toimintaympäristö ja siinä odotettavissa olevat muutokset.

Yritykseni toimintaympäristö on selkeästikin sosiaalinen, sillä yritykseni kuluttajaryhmän rakenne ja asiakunta vaikuttavat yhteiskunnan sosiaalisista rakenteista.

Yritykseni kysyntä, kuten jo aiemmin mainitsin, olisi suurta jo nyt 2009, mutta kasvua on nähtävissä joka puolella suomea. Lapset ja nuoret tulevat tarvitsemaan niin ennaltaehkäisyä, kuin terapeuttista tekemistä varsinkin uuden nousukauden alkaessa.

Kilpailutilanne yritykseni kannalta on ristiriitainen, sillä vaikka tällä hetkellä kilpailua ei juuri samankaltaisilta yrityksiltä ole, en voi sanoa, että olisin tyytyväinen. Toiveeni olisi, että ajatusmaailmani ja toimintatapani olisi mahdollisimman monen lapsen ja nuoren käsillä. Tämä tarkoittaa tietenkin sitä, että ns. kilpailua olisi toivottavaa saada. Kuten aikaisemmin olen sanonut, yritykselläni ei ole tarkoitus tehdä suuria voittoja vaan saada tuloksia lasten ja nuorten elämänlaadun parantamiseksi.

4 YHTEENVETO

Työtäni aloittaessa olin rakentamassa vain yrityssuunnitelmaa. Tehtyäni työtä muutama kuukauden, ymmärsin, että ilman syventymistä itse ongelmaan, en voi suunnitella toimivaa yritystä. Näin lähdinkin tutkimaan tarkemmin lasten ja nuorten asemaa yhteiskunnassamme. Löysin kuin löysin paljon tietoa ja tutkimuksissani huomasin, että yhteiskunta toki yrittää tukea lapsia ja nuoria, mutta väärillä keinoilla. Rahoitusta annetaan, mutta väriin paikkoihin ja suunnitelmia tehdään, mutta ne eivät ehdi toteutua koskaan ajoissa. Sanonnat ”tarkoitus pyhittää keinot” ja ”ajatus on tärkein” ei nyt toimi eduskunnassa, ainakaan tässä asiassa.

Meillä on Suomessa paljon lapsia ja nuoria, jotka tarvitsevat tukea ja ohjausta elämässään, kun ne eivät sitä osaa yksin hakea. Paljon pieniä lapsia ja nuoria, jotka ovat hukassa elämässään, vaikka heidän pitäisi vasta miettiä vain tätä päivää. Leikki on jäänyt ja tilalle on tullut todellinen ja raaka maailma. Huomasin, että yritykselläni olisi todellakin tarvetta ja osaan nyt myös keinot mihin pureutua hakiessani tukea esimerkiksi Tampereen kaupungilta.

Nyt kun työni on valmis, minulla ei ole enää pienintäkään epäilystä, ettenkö tulisi perustamaan yritystäni muutaman vuoden sisällä. Vaikka yritykseni tuleekin käynnistymään vasta lähitulevaisuudessa, työstäni saa kattavan kuvan jo nyt, mitä ja mikä yritys tulee olemaan. Uskon, että mahdolliset rahoittajat tulevat saamaan työstäni kattavan tietopaketin siitä, mihinkä olen pyrkimässä. Yksinkertaisesti, minun on nyt helpompi lähteä käynnistämään yritystä, kun olen tehnyt kovan työn valmisteluissa.

Mitä enemmän olen perehtynyt tilastoihin ja alan kirjallisuuteen, sitä enemmän tunnen suurta tarvetta vaikuttaa asioihin. On hullua kuinka tietämättömässä tilassa pystymme elämään ja kuinka helppoa on olla huomioimatta toisten ihmisten hätää. Toivon, että työni on herättänyt edes yhdessä ihmisessä saman tunteen minkä minussa: meidän täytyy toimia pian, lasten ja nuorten paremman tulevaisuuden vuoksi.

Työni on selkeyttänyt ja varmistanut minulle lasten ja nuorten avun tarpeen. Avun tarve on jopa suurempi mihin olin varautunut. Olen rypenyt tiedon yltäkylläisyydessä, johon en olisi välttämättä halunnut, sen surullisen sisällön vuoksi. Lehdet, uutiset, Internet ja kirjastot ovat pullollaan tietoa, johon meidän kaikkien ei tarvitse onneksi tutustua niin tarkasti, kuin itse olen tutustunut.

Tyytyväisyys, mutta ristiriidassa suuri suru ovat nyt tunnelmani jättäessäni työtä pois käsistäni. Koen tyytyväisyyttä itsestäni, että sain työni loppuun kunnialla ja pääsin päämäärääni selventää asiat paperille. Olen tyytyväinen, että ihmeellinen tarve auttaa

muita työssäni on ohjannut minut tähän pisteeseen elämässäni. Surua tunnen kaikista niistä menneistä ja tulevista kohtaloista, joita me joudumme vielä pitkään muistelemaan ja auttamaan, sekä surua niistä kohtaloista, joita emme edes tavoita ja ehdi auttamaan.

LÄHTEET:

Korhonen, Pekka & Airaksinen, Raija (toim.) 2005. Hyvä hankaus- teatterilähtöiset menetelmät oppimisen ja osallisuuden mahdollisuuksina. Vaajakoski: Draamatyö, Helsinki.

Yrityksen perustamisopas – käytännön perustamistoimet 2004. Helsinki: Työvoima –ja elinkeinokeskus.

Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2009. Helsinki: YritysHelsinki

Blatner, Adam 1997. Toiminnalliset menetelmät. Jyväskylä: Springer Publishing Company, Inc.

Särkelä, Jussi 2008. Koulumurhat. Helsinki: WSOY

Brummer, Matti & Enckell, Henrik 2005. Lasten ja nuorten psykoterapia. Porvoo; Helsinki: WSOY.

Vuorikoski, Törmä & Airaksinen 2003. Opettajan vaiettu valta. Tampere: Vastapaino.

Vehkalahti, Reeta 2006. Leikkivä teatteri- opas teatteri-ilmaisun ohjaajalle. Jyväskylä: Gummerus.

Leonardo – yhteistyöprojektin yhteenveto, Sosiaalisen nuorisosirkuksen opettajien koulutuksen edistäminen ja ammattimaistaminen, syyskuu 2009 – 2011.

Paula Lyytinen, Mikko Korkiakangas, Heikki Lyytinen(toim.) 1998. Näkökulmia kehityspsykologiaan, Kehitys kontekstissaan. Porvoo: WSOY.

Hujala, E., Puroila, A.-M., Parrila-Haapakoski, S. & Nivala 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Gummerus.

Paltamon Ydin-hanke. [Verkkodokumentti] <<http://paltamonydin.blogspot.com>> (luettu 28.8.2008).

Aleksander-tekniikka. [Verkkodokumentti] <<http://www.alexander-tekniikka.fi/at.html>> (luettu 23.8.2009).

Suomen Psykodraamayhdistys. [Verkkodokumentti] <[www.psykodraama.fi/pd3 psykodraama.html](http://www.psykodraama.fi/pd3_psykodraama.html)> (luettu 23.8.2009).

Suomen Feldenkraisyhdistys ry. [Verkkodokumentti] <http://www.feldenkrais.fi/02_what_is_Feldenkrais_01.html> (luettu 10.8.2009).

Suomen pilatesyhdistys ry. [Verkkodokumentti] <<http://www.suomenpilatesyhdistys.fi/pilates.html>> (luettu 17.9.2009).

Himalaja joogakeskus. [Verkkodokumentti] <<http://www.himalaja.fi/jooga.htm>> (luettu 10.8.2009).

YLÖS – Ammattiteattereiden yleisötyön kehittäminen. [Verkkodokumentti] <www.yleisotyö.fi/index.html> (luettu 10.8.2009).

Metropolia. [Verkkodokumentti] <http://www.metropolia.fi/koulutustarjonta/kulttuuriala/esittava_taide/> (luettu 18.9.2009).

Opettajan verkkopalvelu. [Verkkodokumentti] <<http://www.edu.fi/oppimateriaalit/markkinointisuunnitelma/images/pages/index.gif>> (luettu 24.9.2009)

<[http://www.edu.fi/oppimateriaalit/liiketoimintasuunnitelma/index2.asp?mida=1&fail=y
ritystoiminnan_kehittamisessa_tarvitaan_liiketoimintasuunnitelmaa.htm](http://www.edu.fi/oppimateriaalit/liiketoimintasuunnitelma/index2.asp?mida=1&fail=y
ritystoiminnan_kehittamisessa_tarvitaan_liiketoimintasuunnitelmaa.htm)> (luettu
24.9.2009)